
Pohjois-Savon hyvinvointialueen vammaisneuvoston toimintasääntö

Toiminta-ajatus ja periaatteet

Pohjois-Savon hyvinvointialueen vammaisneuvosto on hyvinvointialueesta säädetyn lain tarkoittama osallistumis- ja vaikuttamistoimielin (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §).

Vammaisneuvosto toimii vammaisten äänenä hyvinvointialueen päätöksenteossa ja edistää vammaisten asemaa Pohjois-Savossa.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä vastaa aluehallitus. Vammaisneuvosto voi tehdä yhteistyötä muiden organisaatioiden kanssa sekä ottaa kantaa muiden organisaatioiden toimialaan kuuluviin asioihin, mikäli neuvosto katsoo niillä olevan vaikutusta Pohjois-Savon alueen vammaisiin.

Kokoonpano ja neuvoston nimeäminen

”Aluehallituksen on asetettava...vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hyvinvointialueen vammaisneuvosto...

Vaikuttamistoimielinten jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan vähintään yksi edustaja. Lisäksi vaikuttamistoimielimiin voidaan valita muita henkilöitä. Aluehallituksen on huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä. ”

Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32 §

Aluehallitus nimeää hyvinvointialueen vammaisneuvostoon enintään 19 jäsentä ja varajäsenet.

Aluehallitus käynnistää valintaprosessin nimeämispyyntöillä. Hyvinvointialueen nimeämä yhteyshenkilö lähettää kuntien vammaisneuvostoille tai yhdistetyille vanhus- ja vammaisneuvostoille pyynnön nimetä jäsen ja varajäsen hyvinvointialueen vammaisneuvostoon.

Jokaisen kunnan vammaisneuvosto valitsee keskuudestaan jäsenen ja varajäsenen hyvinvointialueen vammaisneuvostoon. Mikäli kunnassa on yhdistetty vanhus- ja vammaisneuvosto, valitaan hyvinvointialueen vammaisneuvostoon vammaisia tai pitkäaikaissairaita edustavat henkilöt. Pääsääntöisesti jäsen ei voi olla luottamushenkilö tai virkamies, vaan hänen on edustettava neuvoston kohderyhmää. Kun kokoonpano on valmis, esitys kokoonpanosta etenee aluehallituksen nimettäväksi.

Hyvinvointialueen vammaisneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan järjestäytymiskokouksessaan. Puheenjohtajisto valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Vuosiksi 2023-2025 nimetyille neuvostolle valittu puheenjohtajisto toimii kuitenkin aluevaltuustokauden loppuun saakka.

Aluehallitus nimeää edustajansa asiantuntijajäseneksi ja pyytää hyvinvointialueen vammaispalveluja nimeämään oman asiantuntijajäsenensä. Vammaisneuvoston apuna toimii hyvinvointialueen tehtävään osoittama yhteyshenkilö.

Toimikausi

Toimikausi noudattaa aluehallituksen toimikautta. Toimikausi jatkuu, kunnes uusi hyvinvointialueen vammaisneuvosto on valmis aloittamaan toimintansa.

Hyvinvointialueen vammaisneuvoston jäsenyys edellyttää kuulumista kunnalliseen vanhusneuvostoon tai vanhus- ja vammaisneuvostoon. Mikäli henkilö ei enää ole jäsenenä kunnan neuvostossa, kunta nimeää tilalle uuden jäsenen. Kunta toimittaa tiedon päätöksestä hyvinvointialueen kirjaamoon, josta nimeäminen etenee aluehallituksen vahvistettavaksi.

Kokouskäytännöt

Vammaisneuvoston kutsuu koolle puheenjohtaja tai hänen ollessaan estynyt varapuheenjohtaja. Sen lisäksi neuvosto on kutsuttava koolle, mikäli kuusi jäsentä sitä vaatii. Kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja puolet jäsenistä osallistuu kokoukseen.

Kokouksen esittelijänä toimii puheenjohtaja. Sihteerinä toimii hyvinvointialueen tehtävään nimeämä yhteyshenkilö. Neuvosto kokoontuu noin kahden kuukauden välein. Kokous kutsutaan koolle vähintään viikko ennen kokousta.

Lähikokoukset järjestetään pääsääntöisesti Kuopiossa hyvinvointialueen tiloissa. Kokoustilojen tulee olla esteettömiä. Saavutettavuuden lisäämiseksi mahdollistetaan etäosallistuminen. Tarvittaessa kokouksia voidaan järjestää kokonaan etäyhteyksin. Tapaamiskäytännöistä sovitaan vammaisneuvoston ensimmäisessä tapaamisessa.

Neuvoston esityslistat ja pöytäkirjat viedään hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmään Dynastyyn. Sieltä materiaalit julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla. Kokousmateriaalit toimitetaan osallistujille pääsääntöisesti sähköisenä. Sähköisten materiaalien tulee olla saavutettavia.

Vammaisneuvosto voi kutsua kokouksiinsa tarvittavia asiantuntijoita.

Kokouspalkkio ja matkakustannukset

Kokouksiin osallistuvat jäsenet saavat kokouspalkkion 100 euroa/kokous ja puheenjohtaja 150 euroa/ kokous. Matkakustannukset korvataan kokouksiin ja mahdollisiin työryhmiin osallistuvien osalta.

Vammaisneuvoston tehtävät

”Vaikuttamistoimielimille tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten, ikääntyneen väestön tai vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielimet tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella”

Laki hyvinvointialueesta 32 § 2. mom.

Vammaisneuvosto:

- Edistää vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä heidän läheistensä osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia hyvinvointialueen päätöksenteossa ja palveluissa.
- Toimii sanansaattajana vammaisten, pitkäaikaissairaiden sekä heitä edustavien ryhmien ja päättäjien välillä.
- Tekee yhteistyötä kunnallisten vammaisneuvostojen kanssa.
- Laatii vuosittain toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman sekä tekee esityksen tarvittavasta toimintamäärärahasta.
- Laatii kannanottoja, lausuntoja, esityksiä, aloitteita ja ehdotuksia vammaisia koskevissa asioissa.
- Järjestää toimintasuunnitelman mukaisesti esimerkiksi keskustelutilaisuuksia, seminaareja ja koulutuksia.
- Nimeää tarvittaessa edustajat eri työryhmiin.
- Tiedottaa toiminnastaan hyvinvointialueen tiedotuskanavissa.

Neuvoston jäsenen tehtävänä on osallistua aktiivisesti neuvoston toimintaan. Lisäksi hänen tulee toimia tiedonvälittäjänä edustamansa kunnallisen neuvoston ja taustajärjestön sekä hyvinvointialueen neuvoston välillä.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen tehtävät

- Osoittaa neuvoston toiminnalle esteettömän kokoustilan (sähköisten tapaamisten mahdollistaminen, hybriditilat tms.).
- Huolehtii kokousten tarvitsemista järjestelyistä. Mikäli kokoukset vaativat sähköisiä laitteita, hyvinvointialue varmistaa ne osallistujille sekä kouluttaa niiden käyttöön.
- Järjestää tarvittaessa neuvontaa toiminnan tueksi.
- Antaa tarvittaessa apua kokousasioiden valmisteluun sekä osoittaa kokouksen sihteerin.
- Huolehtii, että kokouksessa on tarvittaessa yleisavustajia ja tulkkaus.
- Resursoi vammaisneuvoston toimintaa taloudellisesti: kokoustilat, kokouspalkkiot, kokouksiin ja mahdolliseen työryhmätyöskentelyyn osallistuvien henkilöiden matkakustannukset, toimintamäärärahat toimintasuunnitelman mukaiseen muuhun toimintaan sekä mahdolliseen avustamiseen ja tulkkauspalveluun.

Hyvinvointialueen yhteyshenkilön tehtävät neuvostotyöskentelyn ja neuvoston kohderyhmän osalta

- Ohjaa ja neuvoa vammaisia henkilöitä ja heidän läheisiään vammaisuuteen liittyvissä kysymyksissä.
- Toimii vammaisten äänen vahvistajana ja sillanrakentajana eri toimijoiden välillä.
- Toimii hyvinvointialueen vammaisneuvoston sihteerinä (kokousten käytännön järjestelyt, esityslistan kokoaminen, pöytäkirjan pitäminen) ja valmistelee

yhteistyössä neuvoston kanssa toimielinten käsiteltäväksi vammaisneuvoston nostamia esityksiä.

- Toimii linkkinä Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja sen toimialueen vammaisneuvostojen ja vammaisjärjestöjen välillä.

Vaikka tehtävä kuuluu hyvinvointialueelle, yhteyshenkilö on tehtävässään itsenäinen ja riippumaton, eikä tehtävään kuulu vammaispalvelujen suunnitteluun ja päätösten valmisteluun liittyviä tehtäviä muuta kuin mitä edelle todettiin. Vammaisasiaan käytetään 30 % työajasta ja ikäihmisten asiaan 30 % työajasta.

Prosessin kuvaaminen

Laatija: Anne Aholainen, projektipäällikkö, osallisuus ja järjestöt, POSOTE20 -hanke

Kommenttikierrokset ja versiot:

- Versio 0.1. Asiantuntijaraati: Mika Saastamoinen, Invalidiliitto ry: Osmo Turkki, Ylä-Savon asperger- ja autistimiyhdistys ry; Hannu Ilonen, Varkauden Invalidit ry; Tuomo Burman, Pohjois-Savon näkövammaiset ry
- Versio 0.2. Yhteinen kysely vammais- ja vanhusneuvostoille kuntiin: 4 vammaisneuvoston kommentointia, 6 ikäihmisten neuvoston kommentointia, 7 molempia toimintasääntöjä. 16 eri kunnasta. Versio 0.2. kirjoitettu lausuntojen pohjalta. Seuraavat asiat pohdittavaksi.
- Kahdessa lausunnossa toivottiin varajäseniä varsinaisille jäsenille.
 - Useammassa lausunnossa tähdennettiin, että jäsenen tulee edustaa vammaisia henkilöstä (vammaisjärjestöt, pitkäaikaissairaiden järjestöt) tai vanhuksia (eläkeläisjärjestöjä). Jäsenet eivät saa olla luottamushenkilöitä eivätkä virkasuhteessa olevia henkilöitä.
 - Kokouspalkkiot on määriteltävä lautakuntatasoiseksi. Avustajien palkkojen maksaminen? Matkakustannuksiin sisältyvät asiat määriteltävä.
 - Vammaisasiahenkilöä pidettiin tarpeellisena. Useassa lausunnossa ehdotettiin perustettavaksi vanhusasiahenkilön tehtävä.

Versio 0.3.	Laaja johtoryhmä 16.2.2022 käsittelee toimintasäännöt ja lausunnoissa ehdotetut muutokset.
Versio 0.4.	Aluehallitus hyväksyy ja tekee nimeämispynnön 13.6.2022 -> Versio 1.0.
Versio 1.1.	Kokemukset nimeämisprosessista sekä yhteiskokous kuntien vammaisneuvostojen sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa (27.10.2022)
Versio 2.0.	Aluehallitus hyväksyy 14.11.2022
Versio 3.0	Päivitetty vammaisneuvostossa 17.4.2024->Aluehallitus hyväksyy 27.5.2024